

**Förskolan Nyponets plan mot
diskriminering och kränkande
behandling**

Läsår: 2019

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskola

Ansvariga för planen

Ledningens ansvar:

- * Se till att alla barn, vårdnadshavare och personal känner till att diskriminering och kränkningar inte är tillåtna på förskolan.
- * Se till att ny personal får ordentlig introduktion i likabehandlingsplanen och de normer och värden vi anser ska genomsyra vår verksamhet.
- * ser till att förskolan arbetar målinriktat på att främja allas lika rättigheter och motverka diskriminering.
- * Att utreda och åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkningar.
- * Uppföljning med personalen görs via medarbetarsamtal, apt-möten, utifrån resultatet i medarbetarenkäten samt genom andra enskilda samtal. Vid eventuella problem är det ledningens ansvar att agera utifrån Östermalms handlingsplan mot kränkningar.
- * Arbeta med främjande åtgärder genom det systematiska arbetsmiljöarbetet, såsom arbetsplatsträffar, skyddsronder, medarbetarsamtal mm.

Personalens ansvar:

- * Följa förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling i förskolan.
- * Reflektera över de normer och den etik som förmedlas i arbetslaget gentemot barngruppen, vårdnadshavare och varandra.
- * Kartlägga verksamheten på ett sådant sätt att man har möjlighet att upptäcka diskrimineringar eller kränkningar.
- * Dokumentera eventuella fall av diskriminering eller kränkning.
- * Åtgärda eventuella fall av diskriminering eller kränkning samt följa upp de åtgärder man genomfört.

Vår vision

Alla barn som börjar hos oss ska vara välkomna oavsett bakgrund. Hos oss ska de lära sig grunderna för ett demokratiskt samhälle.

Barn i förskoleålder särskiljer inte individer utifrån etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, kön sexuell läggning, funktionsnedsättning, ålder, könsidentitet eller könsuttryck.

Centrala Östermalms Förskolor, förskolan Nyponet, arbetar för att varje individ ska få utvecklas utifrån sina förutsättningar oavsett bakgrund. Vi tar avstånd ifrån all diskriminering och kränkande särbehandling, alla människor har lika värde. Förskolan ska vara en mötesplats för olikhet, där både barn, vårdnadshavare, personal och andra som vistas på förskolan ska mötas med lika respekt.

Vi tror också på att alla barn har förutsättningar att forma sina egna liv, hur beror på vilka förutsättningar vi ger dem. Förskolan ska erbjuda rikliga möjligheter till olika aktiviteter och möjligheter för barnen att själva bestämma vad de vill göra.

Våra förskolor ska vara arbetsplatser där alla anställda är välkomna, trygga och bli jämlikt behandlade oavsett bakgrund.

Planen gäller från

2019-01-01

Planen gäller till

2019-12-10

Barnens delaktighet

Barnens behov ska ligga till grund för planen. Barnen ska också veta att planen finns och vara delaktiga i utarbetningen av planen genom:

Intervjuer och samtal i olika former med barnen.

Via dokumentation och reflektion tar personalen reda på barnens behov och den situation som råder i barngrupperna på förskolan.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Den reviderade planen mailas ut till alla vårdnadshavare.

Personalens delaktighet

All avdelningspersonal har varit delaktig i utformningen av planen.

Övrig personal som kök och städ ska ta del av planen.

Förankring av planen

All personal är med och formar planen. Planen ska vara med i våra reflektioner och planering som alla våra styrdokument. Barnen har varit med om att forma dokumentet, och det kommer att följa med i våra samtal om allas lika värde, vårt värdegrundsarbete tillsammans med barnen.

Vårdnadshavarna ska få planen hemskickad. Information om hur planen görs levande i verksamheten ges bland annat genom månadsbrev möte för vårdnadshavare.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Planens innehåll används som underlag i avdelningarnas utvärdering av den Lokala arbetsplanen.

Vi tolkar även att förskoleundersökningen är en uppföljning av vårdnadshavarnas synpunkter kring förskolans arbete kring normer och värden.

Observationer och intervjuer med de äldre barnen används som utvärdering av planen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Barn, vårdnadshavare och personal.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Vi upplever att vi samtalar mycket kring värdegrundsfrågor i arbetslagen och på apt - möten.

Både de yngre och de äldre barnen har arbetat med värdegrundsfrågor på olika sätt som är anpassade för deras ålder/mognad.

Våra observationer och intervjuer har visat att grupperna utvecklas mot positiv riktning utifrån likabehandlingsplanen.

Årets plan ska utvärderas senast

2019-12-10

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Vi kommer att använda oss av samtal med barnen, observationer och våra dokumentationer för utvärdering.

Även synpunkter/frågor som har kommit fram under utvecklingssamtalen kommer att användas i utvärderingen.

Årets plan kommer att finnas med i avdelningens reflektionspärm och kommer att lyftas kontinuerligt under året.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Ledningen och ansvarig förskollärare

Främjande insatser

Namn

Främja likabehandling oavsett religion eller annan trosuppfattning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Barnen ska ha kännedom om olikheter och likheter och vad detta innebär samt känna till allas lika värde. Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra olikheten.

Insats

Vi uppmuntrar barnen att:

- Ta ansvar för egna handlingar

Exempelvis genom att samtala med barnen om deras agerande och vilka konsekvenser det får. Lära sig att göra ett förlåt.

- Ta hjälp av varandra

Till exempel att i en hallsituation uppmuntra barnen att fråga varandra om hjälp.

- Våga visa sina egna känslor och respektera andras känslor

Till exempel genom att få barnen att lyssna på varandra, respektera ett nej.

- Lösa sina konflikter själva

Till exempel genom att få barnen att lyssna och prata med varandra om specifika situationer.

- Ta ansvar för sina egna tillhörigheter och förskolans material

Till exempel genom att barnen plockar undan efter sig och följer förskolans regler kring material.

Vi personal ska:

- Vara förebilder

Till exempel genom att bemöta barnen och varandra på det sätt man själv vill bli bemött.

- Tänka på hur vi pratar och agerar

Till exempel genom att hålla en god samtalsstön och inte komma med tomma löften.

- Stötta barnen och ge dem verktyg till konflikthantering

Till exempel genom att ställa frågor till barnen för att belysa situationen och lära dem att kompromissa.

- Lyfta och respektera olikheter och oliktankande

Till exempel genom att acceptera varandras åsikter och att lära oss kompromissa.

- Verksamhet

Bedriva en verksamhet där barnen upplever meningsfulla sammanhang, lust, delaktighet och engagemang vilket ökar möjligheterna för vänskapsbyggande.

- Lyfta och respektera olika kulturer (familje- och världskultur, multikulturellt tänkande)

Till exempel genom att använda litteratur och drama för att skapa diskussion i barngruppen.

- Värna materialvård, naturvård och miljötänkande

Till exempel genom att följa de riktlinjer och regler vi kommit överens om.

Främja: understödja, stödja, gynna, gagna, vara bra för

Vi använder oss av planen i vårt dagliga arbete och reflekterar över händelser och lokaler utifrån den. Dokumentationen behöver utvecklas.

Vi fortsätter observera och se över konstellationerna barnen leker och vistas i. Rummen förändras utifrån behov. Vi använder oss av barnlitteratur, drama och samtal för att belysa olika dilemman och ge barnen verktyg att lösa konflikter och förstå varandra. Allas lika värde lyfts upp i verksamheten oberoende hur man är, talar eller ser ut.

Materialet och miljön ses över kontinuerligt för att passa barn i olika åldrar, kön och olika behov och intressen. Vi uppmuntrar barn att testa olika saker och hitta det som intresserar just dem.

Bemötande oss personal emellan är viktigt för personalnärvaron. Det är viktigt att man får resurser för att utföra ett bra arbete och positiv feedback.

Arbetslagen ansvarar för samtliga punkter.

Barnen är med i våra samtal och är delaktiga i beslut som tas utifrån planen. Vi observerar barnen och det vi ser formar verksamheten.

Ansvarig

Avdelningsansvariga

Datum när det ska vara klart

Revideras 2018-06

Kartläggning av aktiva åtgärder

Kartläggningsmetoder

Vi har kartlagt förskolan genom att använda husmodellen utifrån diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning och sexuell läggning

För att veta hur läget på förskolan är använder vi följande observationspunkter minst en gång per termin och vid behov.

Var leker barnen

Vilka barn leker där de är och med vilka

Är alla med och leker

Hur vet vi detta

Vilka konflikter finns

Har alla barn minst en pedagog att ty sig till

Hur pratar man med varandra

Kan alla delta i alla aktiviteter

Är all mat likvärdig

Barnintervjuer

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

På småbarnsavdelningen utgår vi ifrån observationer och dokumentationer som underlag. Vi har genomfört samtal med enskilda barn från avdelningarna med de äldre barnen. Vi använder oss av t.ex. Ipaden som ett verktyg där barnen kan återblicka och se sig själva i sina samtal med vuxna. Vi har som ambition att göra intervjuer med alla barnen. Vi delger föräldrar om likabehandlingsplanen.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Apt

Resultat och analys

Förebyggande åtgärder

Namn

Språk och samspel

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Barnen ska få lika villkor till språkutveckling utifrån läroplanens mål oavsett ålder och kön. De ska välja sina lekar utifrån sina intressen utan att bli begränsade av traditionella könsmonster och språk. Vi ska aktivt uppmuntra till att barn i alla åldrar finner gemensamma intressen och mötesplatser. Vi främjar rättvisa i alla konstellationer och i de proximala utvecklingszoner som uppstår i barngrupperna.

Åtgärd

Vi går aktivt in i situationer där flickor utesluter pojkar från sina aktiviteter med hänvisning att de är pojkar och i situationer där pojkar utesluter flickor. Vi ger barn som bryter könsbundna lekmönster positiv bekräftelse. Vi möblerar om på avdelningarna så att det finns ”rum i rummen”. Vi flyttar leksakerna från dock- respektive bygghörnet till stora lekrummet. På det viset ska det bli lättare för barnen att kombinera olika lekar. Vi genomför kontinuerliga observationer avseende barns fria lekar i alla rum två gånger/vecka.

Motivera åtgärd

åtgärder; Vi arbetar för att barnen ska utveckla sitt språk och sina uttryck. Pedagogerna delar in barn i olika mindre grupper. Vi arbetar aktivt med olika språkövningar med de barn som berörs och vi gör nya rutiner efter behov. De yngre barnen får ofta möjlighet att samspela med de äldre barnen på de andra avdelningarna.

Ansvarig

Alla

Datum när det ska vara klart

2019-12-10

Namn

Kön

Områden som berörs av åtgärden

Kön, Könsidentitet eller könsuttryck och Ålder

Mål och uppföljning

Mål; Att involvera fler barn i olika rollekar där de finns utrymme för könöverskridande lekar. Där en del barn väljer att inte leka stereotypa lekar utifrån sitt kön t ex pojkar leker med dockor och flickor leker med bilar. Vi ska sträva efter att alla barn vågar att utrycka sig i leken i alla situationer.

Uppföljning; Vi utvärderar kontinuerligt och gör observationer i barns fria lek.

Åtgärd

Åtgärd; Att se över och se till att vuxna är närvarande där barnen leker olika lekar. Vi möblerar om i de olika rummen och byter ut leksaker från de andra rummen. Vi gör barnintervjuer för att bryta könstereotypa lekar och de olika rum. Barnen får chans att välja annat material, konstellationer och rum.

Motivera åtgärd

Vi ser att pojkar leker ofta med bygg och konstruktionslekar i speciella rum. Där genomför vi vuxna olika åtgärder och delar in andra barn i olika åldrar eller flickor som vanligtvis inte är i dessa rum. För att motverka att barnen hamnar i olika mönster och därför inte ska bli begränsade utifrån sitt kön, ålder eller språk.

Ansvarig

Alla

Datum när det ska vara klart

2019-12-10

Namn

Trygghet

Områden som berörs av åtgärden

Kön, Etnisk tillhörighet och Ålder

Mål och uppföljning

Mål: Att alla barn ska bli behandlade rättvist och känna sig trygga på avdelningarna.

Uppföljning; Att ha pågående möten och dialog mellan pedagoger om avdelningarnas olika rum. Barnen får vara med och påverka med sina åsikter och sitt handlande om hur vi tillsammans t ex

ska möblera och göra om olika rum, beroende på vad deras intresse är.

Åtgärd

Åtgärd; Se över rutiner och lokalernas utformning. Dela in barnen i olika grupper. Se till att pedagoger vistas där diskriminering kan uppstå och förekomma.

Motivera åtgärd

För att ständigt hålla uppsikt och förebygga om något händer mellan barnen. Göra likabehandlingsplanen levande varje dag och följa dess riktlinjer i arbetet på avdelningarna.

Ansvarig

Alla

Datum när det ska vara klart

2019-12-10

Rutiner för akuta situationer

Policy

Det ska råda nolltolerans mot trakasserier och kränkningar på vår förskola

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Vi är närvarande i barngruppen och observerar lekarna, samtalstonen, konstellationer och attityder i barngruppen. Vi kommunicerar med varandra i arbetslaget kring dessa frågor. Vi dokumenterar med text, bild och film för att få syn på eventuella situationer.

Kommunikationen med vårdnadshavarna är viktig för att få information om hur barnen och vi upplever förskolevistelsen.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Vårdnadshavare är alltid välkomna att vända sig till personalen på respektive avdelning med frågor gällande likabehandling. Detta kan ske genom daglig kontakt, telefon eller mail.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Vid misstanke om kränkning samtalar vi enskilt med de berörda parterna. Vi observerar barnen och vid behov kontaktas ledningen och barnens vårdnadshavare.

Om trakasserier eller kränkning förekommit kommer vi att se över förskolans rutiner och användandet av förskolans miljö för att förhindra att det fortsätter. Hela barngruppen involveras i samtal kring den typen av kränkningar som ärendet gäller.

Vi använder och följer anvisningarna i Stockholms stads blanketter för utredning och åtgärdsplan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Vi använder och följer anvisningarna i Stockholms stads blanketter för utredning och åtgärdsplan. Ledningen kontaktas.

Rutiner för uppföljning

Uppföljningen sker i samtal med de berörda.

Rutiner för dokumentation

När vi har misstanke börjar vi dokumentera med text, bild och film.

Ansvarsförhållande

All personal på förskolan har lika stort ansvar att uppmärksamma om kränkningar eller orättvisor sker mellan barn – barn, barn – vuxen eller vuxen – vuxen. Avdelningsansvarig förskollärare är ansvarig för att Stockholms stads blanketter för kränkande behandling, utredning, åtgärdsplan och

uppföljning fylls i och följs. Förskolechefen som har det yttersta ansvaret ska skriva under de ifyllda blanketterna.

Lagar och riktlinjer

FN:s barnkonvention

artikel 2 anger: "Konventionsstaterna skall respektera och tillförsäkra varje barn inom deras jurisdiktion de rättigheter som anges i denna konvention utan åtskillnad av något slag, oavsett barnets eller dess förälders eller vårdnadshavares ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, handikapp, börd eller ställning i övrigt".

Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna

Artikel 14 i Europakonventionen anger att "Åtnjutandet av de fri- och rättigheter som anges i konventionen skall säkerställas utan någon åtskillnad såsom på grund av kön, ras, hudfärg, språk, religion, politisk eller annan åskådning, nationellt eller socialt ursprung, tillhörighet till nationell minoritet, förmögenhet, börd eller ställning i övrigt".

Diskrimineringslagen

Diskriminering definieras i diskrimineringslagen 4§ och är ett övergripande begrepp för negativ behandling av individer eller grupper som leder till att de missgynnas utifrån olika diskrimineringsgrunder. Diskriminering används också som begrepp i fall där institutioner genom t ex strukturer och arbetssätt missgynnar personer utifrån diskrimineringsgrunderna. De åtta diskrimineringsgrunder som berör förskola är:

- Kön
- Könsidentitet eller könsuttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Ålder
- Funktionshinder
- Bristande tillgänglighet

Skollagen

Förskolans uppdrag:

Enligt kapitel 14a skollagen angående kränkande behandling samt kapitel 3 14§-16§ i diskrimineringslagen ska huvudmannen se till att:

- Det bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a 6§, diskrimineringslagen kap 3 14§)
- Man förebygger och förhindrar kränkande behandling och diskriminering (skollagen kap 14a, 7§, diskrimineringslagen kap 3,15§)
- Att det upprättas en årlig plan/likabehandlingsplan (skollagen kap 14a, 8§, diskrimineringslagen kap 3, 16§)

Läroplanen

I läroplanen (lpfö 98, rev. 2010) står det "inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling". Vidare skriver man att "Förskolan ska motverka (förskolans markering) traditionella könsmonster och könsroller. Flickor och pojkar skall i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller".

Stockholms stads förskoleprogram

I den skriver man att "Barn ska mötas med respekt, känna sig trygga och kunna ha inflytande över sin vardag". Vidare att "förskolorna ska arbeta aktivt och förebyggande med likabehandling, mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet dokumenteras i en plan och utgår från förskolans värdegrund,..."

Kränkande behandling

I skollagens kapitel 14a 3§ definieras kränkande behandling som:

ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet. Lag (2008:571).

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några:

- Kränker principer om alla människors lika värde
- Kränkningar är ett sätt att utöva makt och förtryck
- Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera
- En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande
- Kränkningar utförs av och drabbar såväl barn som vuxna

Kränkningar kan vara:

- Fysiska (t ex slag, knuffar, tafsande)
- Verbala (att bli hotad, kallad för nedsättande uttryck)
- Psykosociala (utfrysning, ryktesspridning, ignorerande)
- Text- och bildburna (klotter, brev, lappar, sms, mms, mail mm)

Begrepp

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn. Diskrimineringen kan antingen vara direkt eller indirekt.

- Direkt diskriminering
När ett barn, eller en grupp av barn, behandlas sämre än andra barn.
- Indirekt diskriminering
Genom att alla barn behandlas lika genom att tillämpa en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn eller en grupp barn.
- Trakasserier
Trakasserier är en behandling som kränker ett barns värdighet och som har koppling till någon av de skyddade diskrimineringsgrunderna.
- Annan kränkande behandling
Men annan kränkande behandling menas ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som saknar koppling till diskrimineringsgrunderna.

Jämlikhet

Jämlikhet innebär alla människors lika värde. Det innebär att alla människor ska vara lika inför lagen och ha samma rättigheter oavsett etnicitet, tro, utseende, sexuell läggning, status, åsikt, handikapp eller kön. Trakasserier och diskriminering på grund av olikheter är därför inte tolererbart.

Jämlikhet handlar också om att ställa till rätta maktbalanser mellan grupper som definieras utifrån de fem diskrimineringsgrunderna. Grunden är FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna som antogs 1949. Den slår fast: ”Alla människor är födda fria och lika i värde. Envar är berättigad till alla de fri- och rättigheter som uttalas i denna förklaring utan åtskillnad av något slag, såsom ras, hudfärg, kön, språk, religion, politisk eller annan uppfattning, nationalitet eller socialt ursprung, egendom, börd eller ställning i övrigt” (artikel 1 och 2 ur FN:s förklaring).

Jämställdhet

Jämställdhet är en av de viktigaste jämlikhetsfrågor eftersom det berör alla oavsett etnicitet, religion, sexuell läggning mm. Jämställdhet innebär i Sverige att kvinnor och män har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter.

Genus

Innebär att man ”görs till sitt kön”. Det är den bild och uppfattning som vår kultur har av hur man förväntas vara som kvinna och man.

Normkritik

Normer är informella regler som finns överallt, ibland stöttande och ibland begränsande. Syftet med normkritik är att synliggöra, problematisera och förändra föreställningar som ligger till grund för t ex diskriminering.

Det handlar om:

- Att synliggöra normer
- Att ifrågasätta normer
- Att synliggöra privilegier
- Att granska sin egen position